

Klinisk Barnmedicinsk Forskning

Ulrika Lorentzon Fagerberg

Överläkare, Medicine doktor, Medicinskt ledningsansvarig
Centrum för Innovation, Forskning och Utbildning - Centrum för Klinisk Forskning
Barnkliniken - Pediatrisk gastroenterologi, hepatologi och nutrition

Västmanlands Sjukhus, Västerås
/Inst. för Kvinnors och Barns Hälsa,
Karolinska Institutet, Stockholm

Klinisk Barnmedicinsk Forskning

Barn-Gastro

Nyfödda

Barn-Allergi

Barn-Gastro

❖ Inflammatorisk tarmsjukdom (posters)

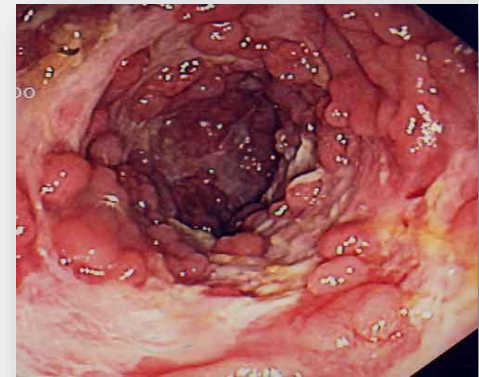
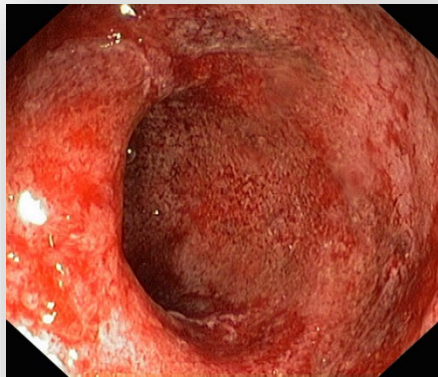
- olika studier kring diagnostik, behandling, cancerutveckling och prognos (U. Fagerberg)

Vad är inflammatorisk tarmsjukdom (IBD)?

❖ Kronisk, livslång sjukdom som kan gå i skov

❖ Indelas i **Ulcerös kolit** och **Crohns sjukdom**

❖ IBD har ökat kraftigt under sista årtionden och är idag en folksjukdom (ca 0,8% av befolkningen)

❖ Finns drygt 80 000 barn och vuxna i Sverige med IBD och ca 2200 personer i Västmanland

Vad är inflammatorisk tarmsjukdom (IBD)?

- ❖ Ca 25% insjuknar redan under barn och ungdomsåren.
- ❖ Symptomen på IBD är ofta diffusa och kan misstolkas som stressutlösta.
- ❖ Sjukdomen är ofta svårare hos barn än hos vuxna och innebär en 6-faldigt ökad risk att utveckla tjocktarmscancer.
- ❖ **Enkla diagnostiska metoder och bättre behandlingsmetoder behövs för att uppnå bättre livskvalitet.**

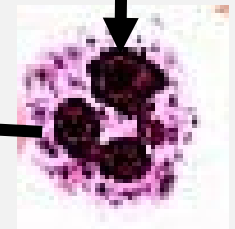
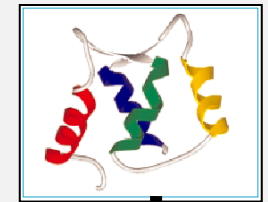
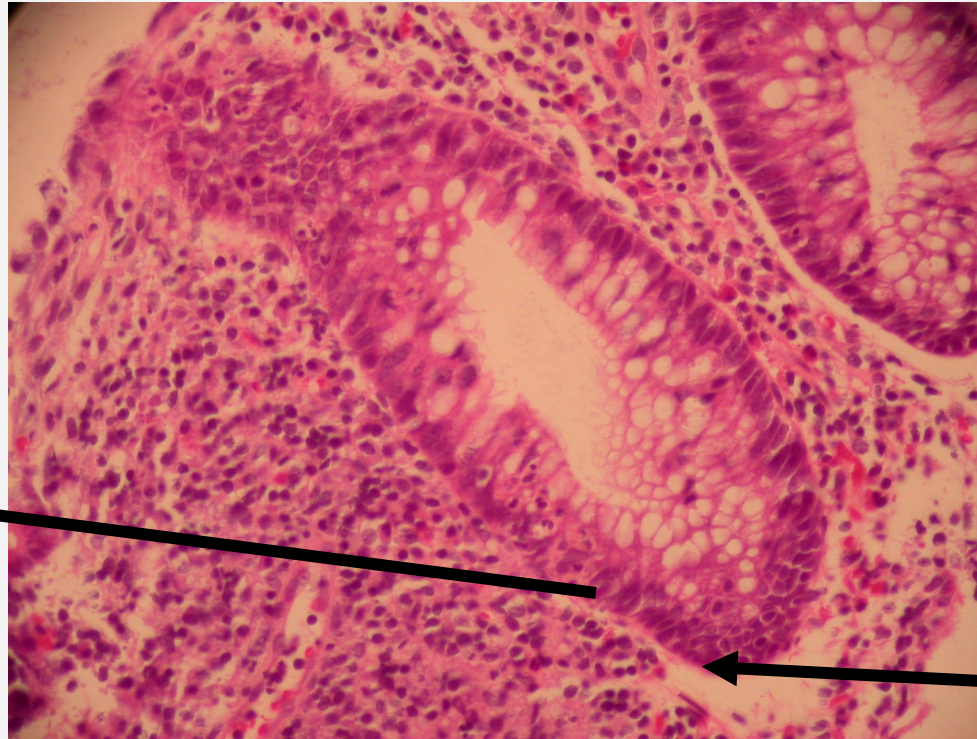

Utvärdering av kalprotektin i avföring hos barn

Avhandlingsarbete

Kvantitativ
ELISA-metod

Neutrofila granulocyter i slemhinnan vid IBD hos barn

Utvärdering av kalprotektin i avföring hos barn "Tarmens CRP-test"?

Frågeställningar:

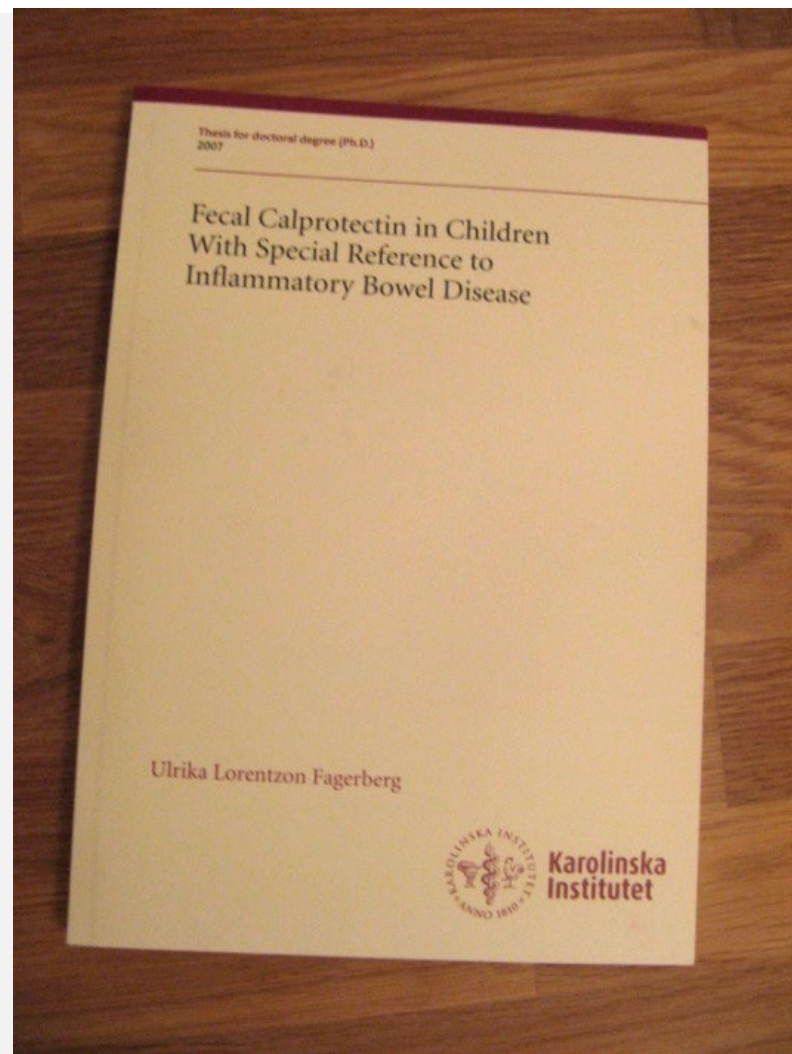
- ❖ Referensvärden hos friska barn?
- ❖ Diagnostiskt test?
- ❖ Markör för sjukdomsaktivitet vid känd inflammatorisk tarmsjukdom?
- ❖ Jämförelse mot inflammationsmarkörer i blod?

Faecal Calprotectin in Children With Special Reference to Inflammatory Bowel Disease

Författare: U. L. Fagerberg

Karolinska Institutet

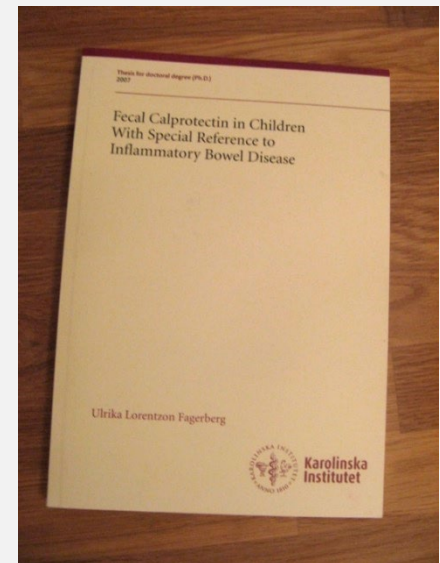
<http://diss.kib.ki.se/2007/978-91-7357-013-8/>

Kalprotektin i avföring har medfört stor klinisk nytta

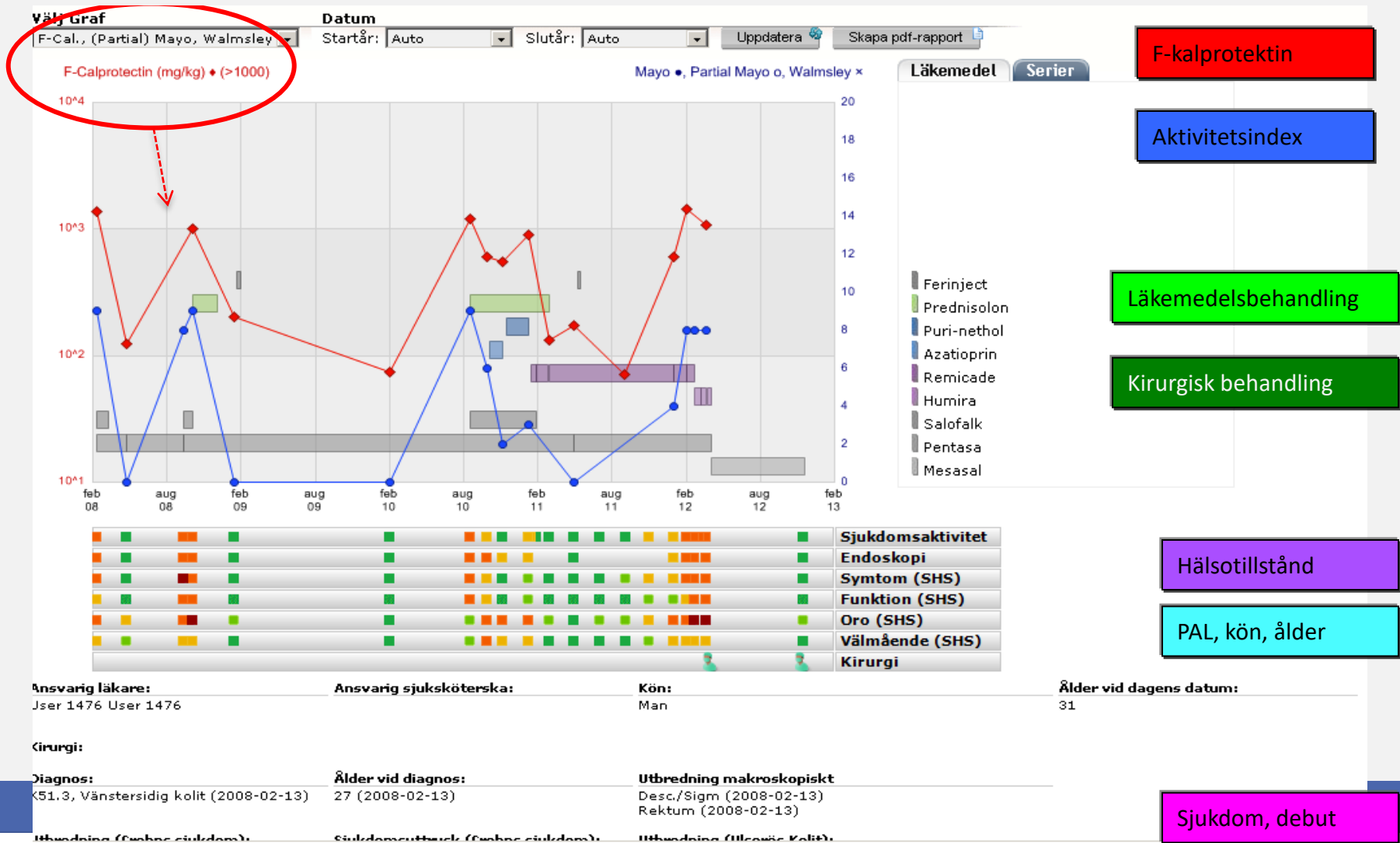

- ❖ En känslig (men ospecifik) markör för inflammation i magtarmkanalen – ”tarmens CRP”.
- ❖ Diagnostiskt verktyg för att hitta de som har tarminflammation – bättre än blodprov – onödiga skopier kan undvikas
- ❖ Mängden kalprotektin i avföring avspeglar pågående sjukdomsaktivitet jämfört med skopifynd vid känd IBD
=> nu enklare och billigare att följa behandlingseffekt.

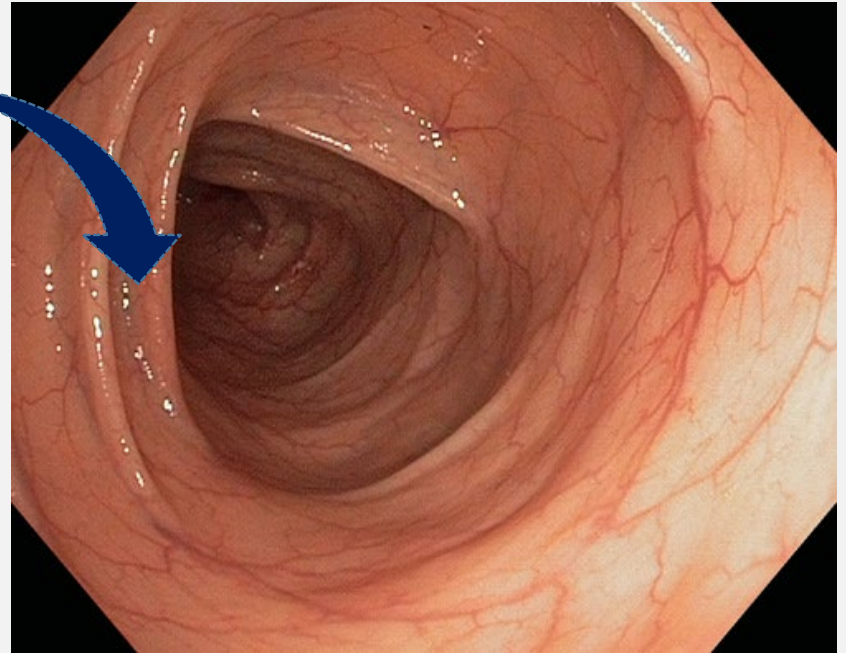
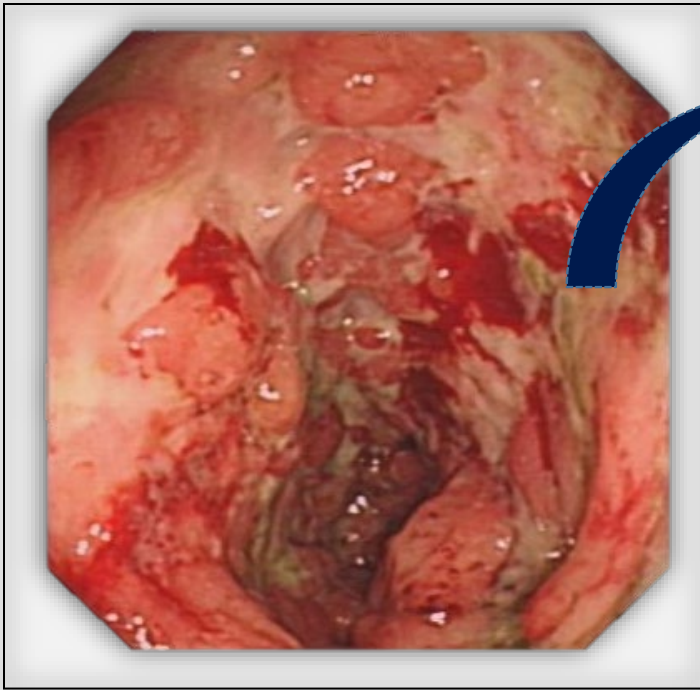
F-kalprotektin - Kvalitetsindikator i SWIBREG (Swedish Inflammatory Bowel Disease Registry)

Forskning kring IBD – Behandlingsmetoder

Mål med behandling = slemhinneläkning =
normaliserad nivå av kalprotektin i avföring

Barn-Gastro

❖ Funktionella buksmärtor - Dans och yoga för flickor 9-13 år – Just in TIME samarbete med Örebro Universitet - Randomiserad kontrollerad studie (poster)

(U. Fagerberg)

- 121 flickor inkluderade
- Kravlös dans och yoga i grupp, 2 ggr/v under 8 månader
- Magsmärtan minskade signifikant
- Hälsoekonomisk nytta både på kort och lång sikt

❖ Helicobacter pylori-orsakad magkatarr och antibiotikaresistens i RV

(ST-läkare Selma Ibrahim, U. Fagerberg)

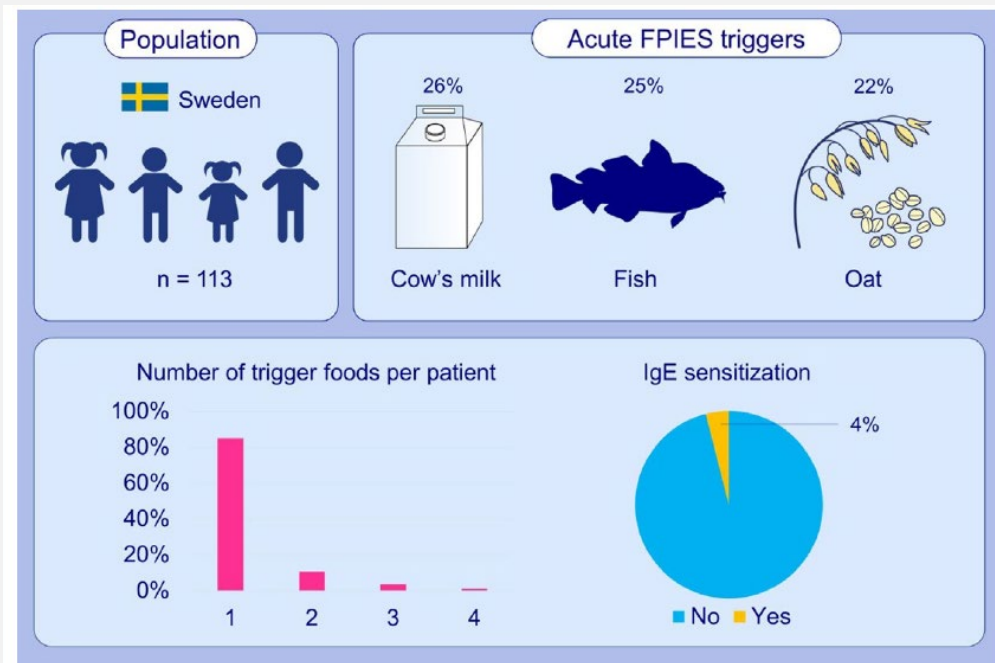
Barn-Allergi

❖ Food protein-induced enterocolitis i Sverige (poster)

(överläkare Josefin Ullberg, Mareike Fech-Bormann, U. Fagerberg)

- Kraftig reaktion på födoämne, oftast små barn
- Kartläggning av sjukdom och toleransutveckling – första skandinaviska studierna

Allergy 2021

J Allergy Clin Immunol Pract. 2024

Barn-Allergi

- ❖ **SmaChO-studien - Oral immunterapi till små barn under 4 år med jordnötsallergi**
Randomiserad kontrollerad studie – samarbete med KI - pågående
(överläkare Josefin Ullberg, U. Fagerberg)
  - Behandlingseffekt, tarmflora och immunologiska mekanismer studeras
  - Mycket stor vinst för barn, familj och sjukvård om jordnötsallergi går att bota

Barn-Allergi

❖ **SmaChO-studien - Oral immunterapi till små barn under 4 år med jordnötsallergi**

Randomiserad kontrollerad studie – samarbete med KI - pågående

(överläkare Josefin Ullberg, U. Fagerberg)

- Behandlingseffekt, tarmflora och immunologiska mekanismer studeras
- Mycket stor vinst för barn, familj och sjukvård om jordnötsallergi går att bota

❖ **Samband mellan övervikt och lungfunktion hos barn med astma?**

– nationell registerstudie – pågående (ST-läkare Pinja Kurppa, överläkare Jon Konradsen, KI)

Nyfödda

❖ Psykiskt hälsa hos unga vuxna med en födelsevikt <1000g

- "1000g-studien"

- Doktorandprojekt
- ST-läkare Maria Heyman, överläkare Barbro Diderholm, UAS (poster)
- **Webbaserat frågeformulär** om livskvalitet, nedstämdhet, oro, autism, ADHD, exekutiv förmåga, personlighet, hälsoångest och kognitiv förmåga, familj, reproduktiv hälsa.
- **Syfte**; identifiera områden där för tidigt födda barn kan behöva extra stöd från hälso- och sjukvården och samhället.

Flicka född i 23+5, på bilden 28 veckor gammal.

Nyfödda

❖ **Kylbehandling av nyfödda med syrebrist vid födseln – påverkas överlevnad och sjuklighet i cerebral pares?**

överläkare Mattias Åberg, docent Elisabet Rodby-Bousquet, överläkare Johan Ågren (UAS)
- Pågående nationell registerstudie (poster)

**Genom barnforskning kan vi förbättra
barns hälsa och livskvalitet och
därmed investera i samhällets framtid!**

Tack för uppmärksamheten!

ulrika.fagerberg@regionvastmanland.se